789/08

Den 18. februar 2008 blev i sag nr. 71.784:

xxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxx xx x
xxxx xxxxxxx

mod

Lærerstandens
Brandforsikring G/S
Farvergade 17
1463 København K

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har ulykkesforsikring i Lærerstandens Brandforsikring G/S, klager ved sin advokat over, at selskabet i forbindelse med et anerkendt ulykkestilfælde har udbetalt pro rata-erstatning.

Selskabet har udbetalt pro rata-erstatning med henvisning til fareforøgelse på grund af klagerens jobskifte. Klageren oplyste ved tegningen, at han var lærer, hvilket har været selskabets udgangspunkt for tariferingen af hans heltidsulykkesforsikring.

Det fremgår af sagen, at klageren kom til skade den 21/6 2005. I skadeanmeldelsen oplyste han, at han var lærer, og i et tillæg til skadeanmeldelsen, at han underviser i IT og skriver lærebøger.

Klagerens læge udfyldte en funktionsattest om klageren og returnerede denne til selskabet sammen med et brev, som klageren havde skrevet til lægen. Af brevet af 18/8 2006 til lægen fremgår:

> "Jeg vil gerne kommentere nogle af punkterne, da jeg ikke mener, at der er nogen bedring af tilstanden - tværtimod.
>
> Pkt.: 5a
> Da jeg lever af computerarbejde med skrivning af bøger og udvikling af software, kan jeg ikke udføre dette arbejde i fuldt omfang. Jeg kan højst arbejde 1/2 time ad gangen. Derefter

må jeg holde pause indtil smerterne igen er aftagende. Jeg spiser mange piller for at kunne arbejde, ligesom det er nødvendigt at tage piller for at sove om natten. Dette betyder at udviklingsarbejdet i mit firma forlænges væsentlig.

I mit firma afvikler jeg mange kurser i hele Danmark, hvilket indebærer megen bilkørsel. Da funktionen i skulderen er reduceret volder dette problemer, da jeg ikke gennem længere tid kan holde venstre arm på rattet. Jeg kan højst køre 1 time ad gangen. Derefter må jeg holde pause og hvile skulderen."

Selskabet anførte i brev af 16/11 2006 hertil:

"Lægen har endvidere medsendt en kopi af Deres klients brev af 1.8.08.06, hvoraf det fremgår, at F.U. lever af computerarbejde med skrivning af bøger og udvikling af software. Derudover afholder han mange kurser i hele Danmark, hvilket indebærer megen bilkørsel.

Vi har hidtil haft noteret, at Deres klients erhverv er lærer med undervisning i it og skrivning af lærebøger.

Af forsikringsvilkårene for ulykkesforsikring, pkt. 9.1.0 (sikredes erhverv), fremgår:

'På heltidsulykkesforsikringen er præmien beregnet på baggrund af sikredes erhverv. (Se policen). Får sikrede andet erhverv, skal selskabet underrettes.

Har selskabet ikke modtaget en sådan underretning, og risikoen er forøget, vil erstatningen blive nedsat eller bortfalde.'

Til brug for vores videre behandling af sagen, beder vi Dem venligst sørge for at vi modtager en beskrivelse af indholdet i Deres klients arbejde …"

Klageren besvarede selskabets spørgsmål om sin beskæftigelse som følger:

"Jeg har hidtil været beskæftiget, som beskrevet af LB, og det var jeg også på skadetidspunktet. Jeg blev fyret fra EUC … den 1. marts 2005 med fratrædelse pr. 31.12. 2005. I perioden fra 1. marts til 31.12.2005 var jeg fritstillet.
Min aktivitet vedrørende skrivning af lærebøger blev derfor aktiveret og udvidet med afholdelse af kurser. Desuden blev salg af software intensiveret. Fra 1. marts 2005 gik jeg på denne måde fra at have et deltidsjob med forlagsvirksomhed til et fuldtidsjob. Det er rigtigt, at jeg ikke underrettede LB om denne ændring, men jeg var jo også stadig ansat af EUC … hvorfra jeg også modtog løn.
Ulykken skete i opsigelsesperioden, og jeg har ikke anset mine ændrede erhvervsvilkår som så drastiske, at det kunne ændre forsikringsvilkårene.

ad 1 Arbejdet med salg af software, skrivning af bøger og afholdelse af kurser var tænkt som værende fuldtid, men på grund af ulykken må jeg holde mange pauser, hvilket nedsætter arbejdstiden. Under kurser og tinder skrivning af bøger må jeg tage smertestillende piller for at gennemføre en hel dag.

ad 2 Arbejdstiden er fordelt mellem 07.00-17.00

ad 3 Kørsel i bil er en del af beskæftigelsen, da det omfatter salgsarbejde og kurser hos kunder i hele landet. Når køretiden overstiger 1/2 - 1 time må jeg holde pause eller indtage

smertestillende piller for at holde venstre hånd på rattet. Kørsel på 1/2 - 1 time og derover foretages 50-100 dage om året.

ad 4. Rejser indgår som en del af arbejdet. Rejser foregår både med bil, tog og fly, 5-10 dg. om året - det samme som i mit job som lærer.

Jeg har været selvstændig som bierhverv siden 1986 - og fra 1. marts 2005 som fuldtid."

Selskabet gjorde på denne baggrund i brev af 16/01 2007 fareforøgelse gældende og anførte herved:

"Vi har modtaget Deres klients beskrivelse af sit arbejde, og kan forstå at vores medlem - på skadetidspunktet - beskæftigede sig med skrivning af lærebøger, salg af software og kursusvirksomhed.

Som tidligere oplyst har vi haft noteret at vores medlem var lærer med undervisning i it og skrivning af lærebøger.

Det er vores opfattelse, at kursusaktiviteten og den øgede kørsel i forbindelse hermed, ville have medført en forhøjelse af præmien på ulykkesforsikringen, hvis vores medlem havde meddelt erhvervsændringen til os.

I medfør af reglerne i Forsikringsaftaleloven kan erstatningen efter en skade nedsættes, hvis en forsikret risiko er forøget uden at dette er meddelt til selskabet.

Vores medlem har betalt kr. 1.851,00 for sin ulykkesforsikring, men skulle rettelig have betalt kr. 3.230,00. Forsikringssummen på kr. 1.632.300,00 nedsættes med forholdet mellem den betalte præmie og den præmie, der skulle have været betalt, og andrager herefter kr. 935.500,00.

Vores medlem vil snarest muligt modtage en ny police, hvoraf erhvervsændringen fremgår. For god ordens skyld gør vi opmærksom på, at den præmieforhøjelse, som ændringen medfører pr. 15.11.06, giver vores medlem ret til at opsige sin forsikring. Vi henviser i den forbindelse til forsikringsbetingelsernes punkt 10.30.

De modtagne lægelige oplysninger har nu været forelagt vores rådgivende lægekonsulent.

Lægen har vurderet, at det varige mén efter ulykkestilfældet svarer til en méngrad på 8 %.

Méngodtgørelsen beregnes ud fra den ovennævnte forsikringssum ved invaliditet, kr. 935.500,00, og andrager herefter kr. 74.840,00."

I brev af 25/1 2007 bemærkede klageren hertil:

"Som svar på dit brev af 22. januar 2007 fremsendes hermed dokumentation for kursusvirksomhed i foråret 2005, samt ansættelsesforholdet til EUC …

1. Som det fremgår, blev jeg af brev 7. februar varskoet om afskedigelse - bilag vedlagt.
2. Som det fremgår, blev jeg af brev 7. marts afskediget og fritstillet pr. 1. maj 2005.

I mit ansættelsesforhold på EUC … måtte jeg af konkurrencemæssige årsager ikke afvikle kurser i eget regi.

Opdyrkningen af dette marked kunne derfor først ske efter fritstillelsen 1. maj 2005. Formelt var jeg ansat i lærerjobbet frem til 31.12.2005. Af samme grund har jeg naturligvis ikke meddelt Lærerstandens Brandforsikring jobskifte.

Annoncering af kursusafholdelse skete først fra 1. januar 2006, da jeg i løbet af året erfarede, at der blandt mine kunder var en stor interesse for dette område. Tidligere har jeg anvist alle kursister til EUC ...

Nyhedsbrev fra marts 2005 vedlægges - heraf fremgår at der ikke annonceres med kurser."

I brev af 29/1 2007 til selskabet anførte klagerens advokat:

"Ved nærværende bekræftes modtagelsen af Deres skrivelse af 16.1.2007, hvor De anfører, at der er en øget risiko som følge af kursusaktiviteten på grund af den øgede kørsel.

Jeg er ikke enig i Deres betragtninger vedrørende risikoforøgelsen, og skal meddele, at min klients første kurser var afholdt 18. og 24. maj 2005, jfr. faktura … af 26. juni 2005.

For god ordens skyld vedlægges kopi af de øvrige fakturaer for 2005. Det drejer sig således om ialt 5 fakturaer på i alt ca. kr. 30.000,00, hvoraf det alene var den første faktura på kr. 18.502,00 der var aktualiseret forinden uheldet.

Det bestrides således, at der er tale om en væsentlig risikoforøgelse, der berettiger Dem til det foretagne."

Selskabet har over for nævnet i brev af 31/5 2007 anført:

"Den 15.11.06 modtog vi funktionsattesten, hvori vores medlems erhverv er anført til at være forlagsejer. Med attesten fulgte vores medlems brev af 18.08.06 til lægen, hvori vores medlem beskriver at han afholder mange kurser i hele Danmark, hvilket indebærer megen bilkørsel.

På baggrund af disse oplysninger bad vi den 16.11.06 vores medlems advokat sørge for, at vi modtog en arbejdsbeskrivelse og herunder oplysning om, hvor længe vores medlem havde været selvstændig og afholdt kurser.

Redegørelsen er dateret den 26.11.06. Heri fortæller vores medlem, at han blev fritstillet fra 01.03.05, og at han derefter - udover at fortsætte med skrivning af lærebøger - udvidede sin virksomhed med kursusafholdelse og salg af software.

Kørsel i bil blev herefter en del af beskæftigelsen i forbindelse med salgsarbejde og kurser over hele landet. Kørsel af længere varighed beløber sig til 50-100 dage om året.

På spørgsmålet, om hvor længe vores medlem havde været selvstændig og afholdt kurser, har vores medlem svaret: 'Jeg har været selvstændig som bierhverv siden 1986 - og fra 1. marts 2005 som fuldtid.'

Vi bemærker i den forbindelse, at vores medlem allerede havde afholdt to kurser, nemlig den 18.05.05 og 24.05.05, da uheldet skete den 21.06.05.

Som nævnt i vores brev af 16.01.07 er det vores opfattelse, at erhvervsændringen, og den deraf følgende øgede kørsel i forbindelse med salgsarbejde og kursusvirksomhed, skulle have været meddelt os, så præmien for heltidsulykkesforsikringen kunne fastsættes i overensstemmelse hermed. Vi henviser i den forbindelse til forsikringsbetingelsernes punkt 9.10.

Vores medlem skulle have haft betalt kr. 3.230,00 for forsikringen, i stedet for indbetalingen på 1.851,00.

I medfør af Forsikringsaftalelovens regler, har vi nedsat erstatningen med forholdet mellem den betalte præmie og den præmie, der retteligt skulle have været betalt.

På baggrund af ankenævnets henvendelse har vi gennemgået sagen på ny. Vi finder imidlertid ikke anledning til at ændre vores afgørelse, idet
- vores medlem havde ændret erhverv inden uheldet
- kursusafholdelsen var påbegyndt forud for uheldet
- den øgede kørsel i forbindelse med salgsarbejdet og kursusvirksomheden er en væsentlig risikoforøgelse i forhold til arbejdet som underviser på EUC …"

Klageren har i brev af 18/6 2007 videresendt til nævnet af klagerens advokat fremført følgende:

"På skadetidspunktet den 21. juni 2005 var jeg stadig ansat som lærer ved EUC … om end fritstillet fra 1. marts.
Jeg var ansat ved skolen i ca. 30 år og har alle årene kørt mellem H. og E. (80 km pr. dag).

Siden 1986 har jeg bijobbet med kurser og salg af software. Kurserne var i tilknytning til min ansættelse på skolen og aflønningen skete dels gennem skolen og dels freelance. Kurserne foregik over hele landet.

I forbindelse med tegning og revidering, af min ulykkesforsikring har dette været påtalt overfor selskabets repræsentant - H.K., der ikke mente, at det havde indflydelse på forsikringsforholdet, Der er derfor ikke lavet nogen påtegning desangående på policen.

Der har aldrig været lagt skjul på mit bijobberi, da jeg også gennem LB's repræsentant har tegnet erhvervsforsikringer gennem selskabet,

I forbindelse med min fritstillelse og senere fratrædelse fra skolen har jeg selvfølgelig skullet undersøge nye erhvervsmuligheder og i april/maj gennemførte jeg et par 1-dagskurser efter henvendelser.

På skadetidspunktet har der altså kun været tale om en meget beskeden kursusvirksomhed, der risikomæssig ikke har kunnet sammenlignes med risikoen ved daglig transport til og fra arbejde i E. Jeg har derfor ment mig i god tro ved ikke at ændre mit erhverv. På skadestidspunktet var jeg heller ikke afklaret omkring mit fremtidige virke som lærer. Skadestidspunktet ligger som det tidligere er påpeget i opsigelsesperioden, hvor mit erhverv stadig var lærer.

Den egentlige kursusvirksomhed starter først i januar 2.006, hvor opsigelsesperioden er afsluttet."

Selskabet bemærkede hertil i brev af 2/7 2007 til nævnet:

"Det er korrekt, at vores medlem har tegnet sine erhvervsforsikringer i Runa Forsikring. Til Deres orientering vedlægger vi en kopi af begæringerne fra 1994 af henholdsvis erhvervsansvarsforsikring og erhvervsforsikring, hvoraf det fremgår, at vores medlems bierhverv vedrører handel og udvikling af edb-software.

Forsikringskonsulent H.K. har til brug for sin rådgivning ikke modtaget oplysninger om kursusaktiviteten. Vi har således ikke tidligere end i forbindelse med behandlingen af skaden den 21.06.05 været bekendte med, at der også blev afholdt kurser som et led i bibeskæftigelsen.

Ud fra oplysningerne i mailen af 26.11.06 og den efterfølgende korrespondance forstår vi da også, at kursusaktiviteten først blev en del af beskæftigelsen, da vores medlem blev fritstillet fra EUC … pr. 01.03.05.

Da kursusaktiviteten medfører kørsel, og da denne kørsel - modsat kørsel til og fra arbejdspladsen - nu er en del af beskæftigelsen, får erhvervsændringen indflydelse på heltidsulykkesforsikringens præmie.

Vi fastholder derfor, at vores medlem udvidede sin beskæftigelse med afholdelse af kurser fra 01.03.05, dvs. inden uheldet og at al kørslen i forbindelse med kurserne medfører en forhøjelse af præmien på ulykkesforsikringen.

Da erhvervsændringen ikke er blevet meddelt, bliver erstatningen efter uheldet nedsat i konsekvens af Forsikringsaftalelovens § 121."

I brev af 11/7 2007 videresendt til nævnet af klagerens advokat bemærkede klageren hertil:

"Som det fremgår af LB's svar, har jeg i 1994 tegnet erhvervsforsikring og erhvervsansvarsforsikring gennem Lærerstandens konsulent H.K. Rent teknisk er forsikringerne tegnet i RUNA.

Som det fremgår af begæringen fra 1994 er bibeskæftigelsen handel med edb. På det tidspunkt handlede jeg også med hardware og fragtede dette til kunder i en betydelig radius fra H.
Handlen med software betød mange og lange køreture - blandt andet til kunder i Aa.-området. Det var et tema i den forbindelse, at det ville medføre en del mere kørsel. Dette blev også påpeget overfor Lærerstandens konsulent, der ikke mente, at det ville påvirke min ulykkesforsikring.
Det er åbenlyst at jeg skulle køre i forbindelse med handlen med edb-udstyr - forsikringen dækker netop transport af varer, så det har allerede fra 1994 været klart, at jeg havde kørsel i forbindelse med mit bierhverv.

Kursusaktiviteten er som tidligere påpeget først rigtig startet efter 1. januar 2006, da jeg først var helt fri af EUC … pr. 31. december 2005. De enkelte kurser, der blev gennemført i foråret 2005, var kurser, der blev aftalt med softwarekunder - altså i forbindelse med salg af

software. I efteråret 2005 afholdt jeg slet ingen kurser, da jeg var ansat af konsulentfirmaet A.

Jeg mener derfor ikke at jeg havde nogen anledning til at meddele LB noget vedrørende min ulykkesforsikring, da mit erhverv ikke havde ændret sig og erhvervsmæssig kørsel stort set var 'ikke eksisterende'."

Selskabet anførte i brev af 23/7 2007 til nævnet hertil:

"Da vi fik kendskab til vores medlems erhvervsændring, bad vi om en udførlig jobbeskrivelse. Af denne jobbeskrivelse fremgår det klart, at det tidligere bierhverv blev udvidet til fuldtidsbeskæftigelse pr. 01.03.05 - dvs. inden aktuelle ulykkestilfælde - med afholdelse af kurser indebærende en del kørselsaktivitet.

Da kørselsaktiviteten dermed blev en del af fuldtidsbeskæftigelsen, får erhvervsændringen konsekvenser for præmien på heltidsulykkesforsikringen.

I henhold til vores tarif tillader vi bierhverv op til 10 timer ugentligt, uden at bierhvervet får indflydelse på præmien. Hvis vores medlemmer har bierhverv på 10 timer eller mere pr. uge, skal heltidsulykkesforsikringen tariferes efter det erhverv, der har den højeste fareklasse.

Vores forsikringskonsulent har i forbindelse med tegningen af erhvervsforsikringerne fået oplyst, at omfanget af bijobbet var mindre end 10 timer om ugen. Eventuel kørsel i forbindelse med bijobbet gav os således ikke anledning til at forhøje præmien på ulykkesforsikringen."

Klageren har i kommentar af 9/8 2007, der er videresendt til nævnet af klagerens advokat, anført:

"Det er korrekt, at jeg i brev af **22. november 2006** angiver at jeg går fra bijob til fuldtidsjob vedrørende forlagsvirksomhed - samtidig gik mit tidligere job fra fuldtid til nul - altså en reduktion af arbejdstiden.
Jeg har på intet tidspunkt haft anledning til at ændre status vedrørende min forsikring, da jeg jo var på kontoret det meste af tiden.

I samme brev meddeler jeg at firmaet aktiviteter udvides med kurser og salget af software intensiveres, men det sker af naturlige grunde ikke fra dag 1. Som tidligere dokumenteret udgjorde den samlede kursusaktivitet i 2005 1 % af firmaets omsætning. I 2006 udgjorde kursusomsætningen 3 % af den samlede omsætning. Af samme grund skriver jeg i brev af **22. november 2006**, at kursusaktiviteten/rejseaktiviteten er på 50-100 dg. om året.

Som jeg tidligere har fastholdt, blev mit årlige kørselsbehov således ikke forhøjet, men de enkelte ture blev længere, hvilket var et problem i forhold til ulykken. I forsikringssammenhæng, vil jeg stadig fastholde, at mit risikoniveau blev sænket i stedet for hævet efter 1. maj 2005 - tidspunktet for fritstillelse fra det tidligere arbejde.

I fritstillingsperioden har jeg overvejet min fremtid og blandt andet søgt nyt lærerjob, men besluttede på et tidspunkt at fortsætte med bijobbet på fuldtid.

Jeg mener i øvrigt ikke mit erhverv burde have nogen indflydelse på denne afgørelse, da uheldet er sket i fritiden. Hvis jeg således 'kun' havde haft en fritidsulykkesforsikring, ville jeg ikke skulle bruge tid og energi på denne sag.

Jeg vil stadig fastholde, at jeg har været 'i god tro', ved ikke at anmelde erhvervsændring, da jeg stadig var ansat som lærer på skadestidspunktet. Fritstillingsperioden kan jeg jo bruge til alt - det er jo i princippet fritid."

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**9.00 Ændringer i risikoen**
9.10 Sikredes erhverv
På heltidsulykkesforsikringen er præmien beregnet på baggrund af sikredes erhverv. (Se policen). Får sikrede andet erhverv, skal vi underrettes.
På fritidsulykkesforsikringen er præmien beregnet på baggrund af, at forsikringen ikke dækker under erhvervsarbejde. Vi skal underrettes, hvis sikrede bliver helt eller delvis selvstændig erhvervsdrivende.
Har vi ikke modtaget en sådan underretning, og risikoen er forøget, vil erstatningen blive nedsat eller bortfalde."

Nævnet udtaler:

Nævnet må lægge til grund, at klageren blev fritstillet fra sin stilling som lærer ved EUC … den 1.3.2005, og at han herefter gjorde sit hidtidige bijob med selvstændig forlagsvirksomhed og forfattervirksomhed til sit hovederhverv. Efter klagerens fritstillelse fik han mulighed for, og drev i stigende omfang også, selvstændig kursusvirksomhed, og det fremgår, at denne virksomhed fandt sted, om end i begrænset omfang, inden ulykkestilfældet.

Af forsikringsbetingelserne punkt 9.10 fremgår det, at sikrede er forpligtet til at underrette selskabet, hvis sikrede får andet erhverv end anført på sikredes police, samt at selskabet er berettiget til bl.a. at nedsætte erstatningen, hvis selskabet ikke modtager sådan underretning.

Nævnet finder, at klageren burde have oplyst selskabet om, at han blev fritstillet, og at han i tiden herefter gjorde sit bierhverv til sit hovederhverv. Det er nævnets vurdering, at denne væsentlige ændring i klagerens erhverv kan sidestilles med forsikringsbetingelsernes krav om, at man skal underrette selskabet, hvis man får andet erhverv. På den-

ne baggrund finder nævnet, at selskabet har været berettiget til at yde pro rata-erstatning som sket, idet nævnet må lægge til grund, at selskabet ville have fastsat en højere præmie for klagerens ulykkesforsikring, hvis han havde oplyst selskabet om erhvervsændringen. At skaden er sket i fritiden, kan ikke ført til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

Poul Sørensen
formand